

Vergaderjaar 2024–2025

31 409

Zee- en binnenvaart

33 009

Innovatiebeleid

Nr. 486

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 augustus 2025

Nederland heeft de ambitie om haar maritieme sector een toppositie te laten innemen in het internationale speelveld. Deze ambitie sluit aan bij de brede ambitie die het kabinet heeft neergelegd in de recente Sectoragenda Maritieme Maakindustrie (MMI). Daarnaast wil Nederland koploper zijn op innovatieve gebieden, zoals verduurzaming van de scheepvaart en onbemand varen. Bovendien wil Nederland een scheepsregister dat internationaal concurrerend is op het gebied van kwaliteit en dienstverlening. Per brief van 16 oktober 2024¹ is de Kamer geïnformeerd over hetgeen het kabinet doet om het varen onder Nederlandse vlag aantrekkelijk te maken. De oprichting van de Nederlandse Maritieme Autoriteit (NLMA) is een concreet voorbeeld ter verbetering van het scheepsregister en het najagen van deze ambities. Met ingang van 2024 is bij het Ministerie van IenW extra geld (1,3 mln.) vrijgemaakt voor het oprichten van de NLMA als samenwerkingsverband binnen IenW en als aanspreekpunt voor de sector, waarmee het bijdraagt aan het verbeteren van de dienstverlening aan schepen onder Nederlandse vlag. Met die extra middelen is in het 2^e kwartaal van 2024 een begin gemaakt met de werkzaamheden van de NLMA, met als toezegging om na een jaar een evaluatie uit te voeren en de Kamer hierover te berichten.

Onderstaand wordt stilgestaan bij de resultaten en het effect van de NLMA van het afgelopen jaar en de evaluatie die heeft plaatsgevonden. Ten slotte wordt ingegaan op de doorontwikkeling van de NLMA.

Resultaten en effect van de NLMA

De huidige activiteiten van de NLMA richten zich gedurende het jaar 2024–2025 op drie programmalijnen:

- I. het op orde brengen en moderniseren van wet- en regelgeving;

¹ Kamerstuk 31 409, nr. 467.

- II. het versterken van kennis en kunde om beter in te kunnen spelen op innovatieve ontwikkelingen; en
- III. en het verbeteren van de publieke dienstverlening met betrekking tot vergunningverlening en certificering.

De NLMA werkt ondersteunend aan de doelen van de sectoragenda MMI² en werkt daarvoor samen met het Rijksregiebureau.

Op elk van deze programmalijnen is met de inzet van de NLMA afgelopen jaar concrete voortgang geboekt die bijdraagt aan de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van de Nederlandse vlag. Hieronder volgt een aantal concrete resultaten waar de NLMA aan heeft bijgedragen:

- Per 1 juli jl. is de Rijkswet nationaliteit zeeschepen (Rnz) in werking getreden. Voor de implementatie ervan wordt samengewerkt met het Kadaster. Deze samenwerking vergemakkelijkt de registratie van zeeschepen onder Nederlandse vlag. De website van de ILT voor de koopvaardij is verbeterd, en beschikbaar in zowel de Engelse als de Nederlandse taal. Onder de Rnz beschikt Nederland over een nieuw openbaar vlagregister. Hierin staan alle zeeschepen die gerechtigd zijn de Nederlandse vlag te voeren. Het register is wereldwijd te raadplegen, hetgeen frauduleuze registratie helpt voorkomen. Het vlagregister vormt het voorportaal voor de afgifte van digitale certificaten, een wens van de sector, dat de dienstverlening zal verbeteren.
- Door verdere digitalisering van de afgifte van certificaten worden de doorlooptijden voor vergunningverlening verder verkort zodat deze meewerken om binnen de dienstverlening als geheel internationaal concurrerend te zijn. Het digitaliseren van het aanvraagproces en het verkorten van doorlooptijden heeft een direct effect op de aantrekkelijkheid van de Nederlandse vlag. De doorlooptijden zijn sterk verbeterd conform afspraken met de sector. Over het jaar 2024 zijn 2.700 certificaat uitgiften geweest waarbij de gemiddelde afhandeltijd (van het moment dat de aanvraag compleet is) drie werkdagen betreft.
- Per 1 juli jl. is de nieuwe Wet bemanning zeeschepen (Wbz) in werking getreden. Ook met deze modernisering maken we de zeevaartregelgeving toekomstbestendiger, en bieden we meer ruimte om te innoveren en te experimenteren. Dit versterkt de internationale concurrentiepositie van het Nederlands scheepsregister. Daartoe vermindert de Wbz tevens de administratieve lasten en geeft ruimte voor de benodigde vernieuwingen in het zeevaartonderwijs.
- Een belangrijke moderniseringsslag die nog zal plaatsvinden is die ten aanzien van onbemand varen (voor commerciële doeleinden). Samen met de sector wordt gewerkt aan het stellen van nadere regels om onbemand varen mogelijk te maken, waaronder technische eisen aan de schepen, eisen aan het personeel aan wal, en eisen aan de centrales die de besturing op afstand verzorgen. Door tijdige implementatie hiervan en het mogelijk maken van innovatieve scheepsontwerpen en -uitrusting, vooruitlopend op internationale ontwikkelingen, neemt de aantrekkelijkheid van een schip registreren onder Nederlandse vlag toe.
- De NLMA heeft, naar Deens voorbeeld, een innovatieloket ingericht met als doel dat de Nederlandse vlag complexe aanvragen (bijvoorbeeld bij innovatieve scheepsontwerpen) sneller en kundiger kan afhandelen. Daardoor heeft de NLMA ook een belangrijke rol in de uitvoering van de sectoragenda MMI. Concrete voorbeelden zijn de MMI-koploperprojecten Nucleaire schepen, Maritiem Masterplan en Smart Maritime.
Met name voor nucleair heeft Nederland het voortouw binnen de EU genomen om richting IMO voorstellen te doen om het varen op nucleaire energie mogelijk te maken. In het kader van het Maritiem

² Kamerstuk 31 409, nr. 481.

Masterplan heeft de NLMA een verbouwing van een schip op dit gebied begeleid waardoor het schip van een andere vlag onder de Nederlandse vlag is gekomen. Het imago van Nederland als vlag met kennis en kunde op het gebied van innovatieve scheepstypen is hierdoor verbeterd. De NLMA werkt verder aan innovatie en zal ook een ondersteunende rol krijgen bij het koploperproject Smart Maritime, dat binnenkort gestart zal worden.

- Met drie rederijen zijn afspraken gemaakt over het inrichten van accountmanagement (betere interne regie bij vergunningverlening en een duidelijk aanspreekpunt voor de reders). Een vierde rederij wordt begeleid bij het onder de Nederlandse vlag brengen van een nieuwbouw-programma met innovatieve zeeschepen die methanol ter voorstuwing gaan gebruiken. Nieuwe toetreders tot het register krijgen, waar nodig, hulp van de NLMA.

Evaluatie NLMA

Ten behoeve van de eerstejaars evaluatie heeft de NLMA schriftelijk input van de sector opgehaald. Hieruit bleek dat de sector positief staat tegenover de werkwijze van de NLMA in het eerste jaar. Een ruime meerderheid (80%) zag een (hele) sterke toegevoegde waarde in de NLMA. De verwachtingen voor de NLMA kwamen met ruime meerderheid neer op: (i) het functioneren als een aanspreekpunt voor de sector; (ii) het faciliteren van innovatie; en (iii) het innemen van een voortrekkersrol op internationaal gebied (bijv. IMO). Deze verwachtingen komen sterk overeen met de activiteiten van de NLMA. Als sterke kanten van de NLMA benoemde een ruime meerderheid: (i) het bevorderen van samenwerking; (ii) goed contact met de sector; en (iii) de verbindende rol van de NLMA. De NLMA vervult dus de functie waarvoor het is opgericht om een verbindende factor te zijn en nauw contact te houden met de Nederlandse maritieme sector, om aldus bij te dragen aan de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de Nederlandse vlag. Als verbeterpunten gaven respondenten aan dat de NLMA op onderwerpen meer een voortrekkersrol zou kunnen nemen, met meer beslissingsbevoegdheid.

Doorontwikkeling

De eerstejaars evaluatie heeft aangetoond dat de NLMA op alle programmalijnen al concrete bijdragen heeft geleverd aan de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het Nederlands scheepsregister. Voor de komende tijd is het zaak om voort te bouwen op de resultaten van het eerste jaar. De toegekende extra middelen (1,3 mln.) zijn gebruikt om extra FTE in te kunnen zetten voor de NLMA, wat een belangrijke impuls heeft gegeven aan de eerste successen van de NLMA als samenwerkingsverband binnen lenW. Op langere termijn zal, zoals eerder aan de Kamer gemeld³, de NLMA met deze middelen wel tegen haar grenzen aanlopen.

Nederland heeft een sterk en divers maritiem cluster, dat een grote bijdrage levert aan de economie van ons land. De kracht van het cluster wordt bepaald door de samenhang van zijn onderdelen, zoals de maakindustrie, het maritiem onderwijs en de kennisinstituten. Onmisbaar daarin is een aanzienlijk aantal schepen onder Nederlandse vlag, waarbij economisch gezonde rederijen moeten kunnen investeren in kwaliteit, innovatie en duurzaamheid. Nederland is nog steeds een vlaggenstaat die er internationaal toe doet, met wereldwijd een 21^e plaats qua aantal schepen onder haar vlag (en een 29^e plek qua tonnage), en een omvang die groter is dan die in landen om ons heen⁴. Die positie is echter niet

³ Kamerstuk 31 409, nr. 440.

⁴ bron: UNCTAD, peildatum juni 2025

vanzelfsprekend. De voorbije jaren is de wereldvloot in aantallen schepen met 24% gegroeid, waarbij het relatieve marktaandeel van de Nederlandse vloot is gedaald. Een belangrijke reden hiervoor is, dat de groei van de wereldvloot zich vooral in de containerschepen heeft voorgedaan; een marktsegment waarin Nederlandse reders al langere tijd maar beperkt actief meer zijn. De Nederlandse vlag bestaat vooral uit gespecialiseerde schepen (zoals offshore werkschepen) en *short sea* schepen. In dit segment zien we dan ook een groei in de voorbije jaren, al is er ook sprake van een licht dalende trend in het totale aantal schepen onder Nederlandse vlag.

Om de wereldwijde positie op niveau te houden, is een goed samenspel tussen sector en overheid nodig, waar deze laatste de aantrekkelijkheid en competitiviteit van de Nederlandse vlag kan ondersteunen met nationaal en internationaal beleid, moderne regelgeving en goede dienstverlening. Nederland wil vooral een kwaliteitsvlag zijn en blijven; dat wil zeggen een vlag die internationaal bekend staat om haar hoge kwaliteitsstandaarden (waardoor bijvoorbeeld Nederlandse schepen op grond van hun lagere veiligheidsrisico's internationaal minder vaak geïnspecteerd hoeven te worden), en die zich vooral richt op die marktsegmenten en schepen die de grootste toegevoegde waarde hebben voor het Nederlands maritiem cluster. Wat ons als Nederland onderscheidt van andere vlaggenstaten is de focus op kwaliteit, kennis en kunde op het gebied van innovatie. Het grootste groeipotentieel voor de Nederlandse vlag ligt bij de «bijzondere» (innovatieve) schepen waar we als vlag maatwerk voor kunnen leveren.

Het komende jaar zal de NLMA, in samenspraak met de sector, voortgaan op de ingeslagen weg. Daarbij zal ze de samenwerking met het Rijksregiebureau MMI verder versterken, met name gericht op het verder brengen van innovatieve ontwikkelingen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de Nederlandse vlag en de kracht van het maritieme cluster. Door initiatieven te integreren in plaats van versnipperd uit te voeren, kunnen middelen efficiënter worden ingezet en ontstaat er meer samenhang en samenwerking om de ambities waar te maken.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
R. Tieman